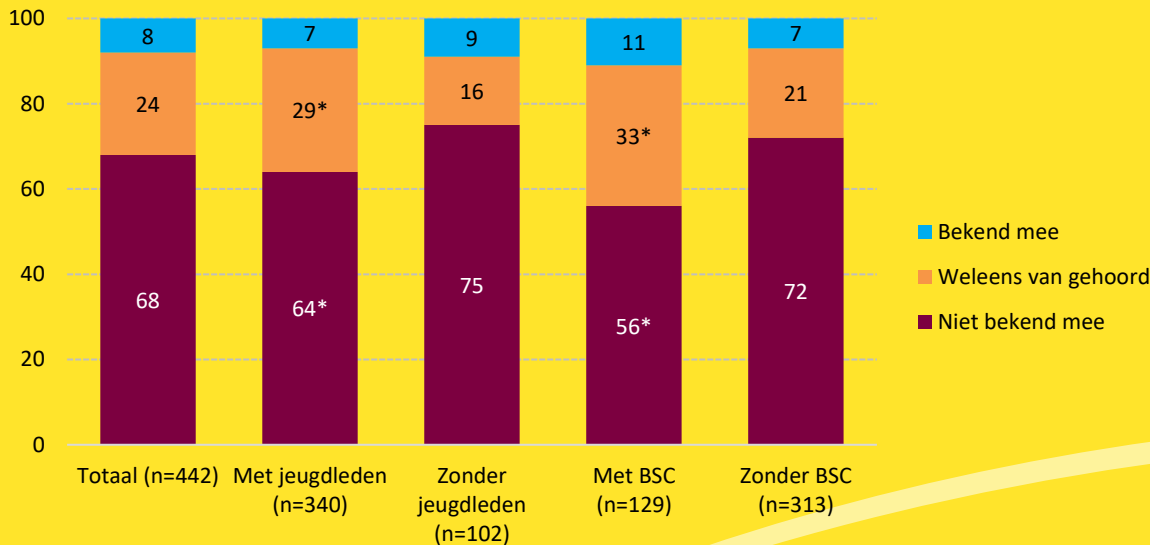

Ambitie van sportverenigingen om te werken aan thema's uit het Nationaal Preventieakkoord

Factsheet 2019/16

Dorine Collard & Janine van Kalmthout

Figuur 1. Bekendheid van sportverenigingen met het Nationaal Preventieakkoord (in procenten)

Bron: Verenigingsmonitor, 2018. Bewerking: Mulier Instituut.

* significant verschillend; $p < 0.05$

In 2018 is niet alleen een Nationaal Sportakkoord getekend maar is, door meer dan zeventig verschillende partijen, ook het Nationaal Preventieakkoord¹ gesloten. Hierin staan afspraken over doelstellingen, maatregelen en acties die een bijdrage moeten leveren aan de ambitie van het akkoord, namelijk een gezonder Nederland. Het Preventieakkoord focust op drie thema's: roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. Het akkoord stelt dat organisaties een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het ontmoedigen van ongezond gedrag en daarmee het realiseren van een gezonde generatie. Hierbij worden ook sportverenigingen als belangrijke omgeving gezien. NOC*NSF en sportbonden zijn betrokken geweest bij het formuleren van de sportgerelateerde doelen. Doelen die volgens het akkoord bij sportverenigingen gerealiseerd moeten worden zijn onder andere:

- In 2020 zijn 2500 sportterreinen rookvrij of hebben sportverenigingen afspraken gemaakt over rookvrije plekken op het terrein.
- In 2020 zijn 2500 sportverenigingen aan de slag met een gezond voedingsaanbod in sportkantines.
- In 2025 maken alle sportverenigingen die alcohol verstrekken gebruik van een e-learning 'Verantwoorde verstrekking' voor barvrijwilligers ter bevordering van de deskundigheid.

Sportverenigingen krijgen een belangrijke rol als het gaat om het bevorderen van een gezonde generatie. Het Mulier Instituut heeft naar aanleiding hiervan, met behulp van de Verenigingsmonitor², bij sportverenigingen navraag

gedaan hoe bekend zij zijn met het Nationaal Preventieakkoord.

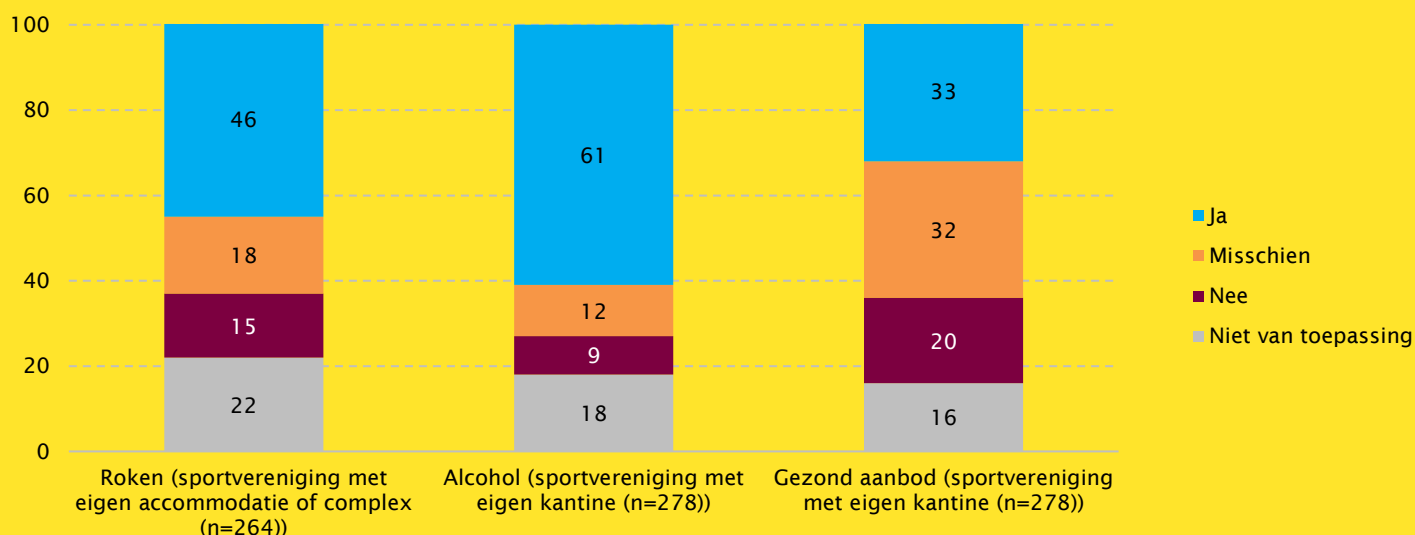
Om een inschatting te maken of genoemde doelen voor 2020 en 2025 haalbaar zijn, is bij de sportverenigingen navraag gedaan welke ambities de verenigingen hebben op de thema's roken, alcohol en gezond aanbod in de sportkantine.

Resultaten

Twee derde van alle sportverenigingen geeft aan niet bekend te zijn met het Nationaal Preventieakkoord (68%) (zie figuur 1). Minder dan één op de tien sportverenigingen kent het Nationaal Preventieakkoord wel (8%). Er zijn significant meer sportverenigingen zonder jeugdleden niet bekend met het Nationaal Preventieakkoord dan sportverenigingen met jeugdleden. Opvallend is ook dat sportverenigingen die geen samenwerking hebben met een buurtsportcoach significant vaker niet bekend zijn met het akkoord in vergelijking met verenigingen die wel een samenwerking met een buurtsportcoach hebben.

Daarnaast is bij sportverenigingen gevraagd of zij in de aankomende twee jaar ambitie hebben om binnen de vereniging aan de thema's roken, verantwoord alcoholgebruik en overgewicht te werken. Bijna de helft van de sportverenigingen die een eigen accommodatie of complex beheren, geeft aan in de komende twee jaar ambitie te hebben om te werken aan een rookvrije sportvereniging (46%) (zie figuur 2).

Figuur 2. Ambitie van sportverenigingen om in de komende twee jaar te werken aan de thema's roken, alcohol en gezond kantine-aanbod (in procenten)

Bron: Verenigingsmonitor, 2018. Bewerking: Mulier Instituut.

Bijna twee derde van de sportverenigingen die beschikken over een eigen sportkantine, geeft aan in de komende twee jaar ambitie te hebben om kennis bij barvrijwilligers over het verantwoord verstrekken van alcohol te bevorderen (61%) (zie figuur 2). Veel minder sportverenigingen die de sportkantine in eigen beheer hebben, geven aan ambitie te hebben om in de komende twee jaar te werken aan een gezond voedingsaanbod in de sportkantine (33%). Een derde van de sportverenigingen geeft aan misschien met dit thema aan de slag te willen (zie figuur 2).

Conclusies

Hoewel sportverenigingen een grote rol toebedeeld krijgen om de doelen in het Nationaal Preventieakkoord te behalen, zijn weinig sportverenigingen bekend met het akkoord. Het doel dat in 2020 2500 sportverenigingen rookvrij zijn lijkt haalbaar. In mei 2019 waren 1000 sportverenigingen rookvrij³. Het is nog nodig om volgend jaar 1500 sportverenigingen rookvrij te maken. Uit dit onderzoek blijkt dat ongeveer 6000 sportverenigingen de ambitie hebben om op dit thema slagen te maken.

Ook het doel om in 2020 bij 2500 sportverenigingen een gezonder aanbod in de kantine te hebben lijkt haalbaar. Eind 2018 waren ongeveer 1500 sportverenigingen aangesloten bij Team:Fit⁴ en daarmee aan de slag met een gezondere

sportkantine. Uit dit onderzoek blijkt dat ongeveer 4500 sportverenigingen met een eigen kantine de ambitie hebben om in de komende twee jaar te werken aan een gezonde sportkantine.

Om het doel te behalen dat alle sportverenigingen in 2025 kennis bij barvrijwilligers bevorderen over verantwoord alcoholgebruik, zijn extra stappen nodig. In 2016 gaf 56 procent van de sportverenigingen waar alcohol wordt geschonken aan dat leden in de barkantine een Instructie Verantwoord Alcoholbeleid (IVA) hebben gevolgd⁵. Dit jaar geeft een op de vijf sportverenigingen aan niet of misschien aan dit thema te willen werken. Deze verenigingen moeten dus nog worden overtuigd.

Omdat het aantal sportverenigingen dat participeert niet altijd iets zegt over wat er werkelijk gebeurt in de uitvoering is het belangrijk om niet alleen aantallen te monitoren, maar vooral ook na te gaan welke veranderingen in de sportverenigingen worden doorgevoerd. Door successen en belemmeringen te verzamelen en te delen kunnen sportverenigingen beter ondersteund worden bij de uitvoering van de aanpak.

¹ Klik [hier](#) voor meer informatie over het Nationaal Preventieakkoord.

² De Verenigingsmonitor wordt uitgezet onder verenigingen van het MI [Verenigingspaneel](#) (± 2.000 verenigingen). Om een goede afspiegeling te vormen van de georganiseerde verenigingssport, worden gegevens gewogen naar grootte van verenigingen en aard van de sport.

³ Rookvrijgeneratie.nl/sport (peildatum mei 2019).

⁴ Teamfit.nl/de-score (peildatum december 2018).

⁵ Scholten, V. & Kalmthout, J. van (2017). *Gezonde sportkantines, assortiment, roken en alcohol* (factsheet 2017/11). Utrecht: MI.